

РОЛЬ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТЕХНІКІВ-ЛАБОРАНТІВ

Богданова Л.М., Борисенко Л.О., Коломієць І.В.

Коледж Національного фармацевтичного університету

Для вищих навчальних закладів нині одним із найважливіших напрямів підготовки фахівців є формування професійної компетентності молодших спеціалістів.

Особливість змісту підготовки випускників коледжів у ґрунтовній практичній підготовці. На відміну від фахівців іншого кваліфікаційного рівня, молодший спеціаліст є практичним виконавцем досягнень сучасної науки та технологій у різних галузях промисловості, в тому числі і фармацевтичній.

Особлива увага у хіміко-фармацевтичному виробництві приділяється якості готової продукції. Саме тому контроль якості лікарських засобів є пріоритетним завданням контрольно-аналітичної служби фармацевтичного підприємства. Сучасні методи дослідження дають можливість проводити аналіз якості продукції фармацевтичного виробництва з високою достовірністю. Це є вкрай важливим, оскільки за результатами аналізу (без пафосу) стоїть життя людини, яка вживатиме ліки.

Професійна підготовка студентів спеціальності «Аналітичний контроль якості хімічних лікарських сполук» передбачає оволодіння сучасними хімічними та фізико-хімічними методами аналізу, які характеризуються високою точністю, чутливістю та специфічністю.

Мета професійної підготовки - практичне використання отриманих знань та умінь, формування професійних компетентностей.

Виробнича практика – одна з найважливіших складових частин навчального процесу, що повинна закріпити та поглибити знання та вміння студентів, які вони отримали у процесі навчання, прилучити студентів до активної творчої професійної та соціальної діяльності, показати їх готовність працювати у колективі, забезпечити одержання фахової кваліфікації.

Важливість ролі виробничої практики підтверджує той факт, що в деяких навчальних закладах Європи (Франція, Росія) її результати враховуються під час державної атестації випускника.

Базами виробничої практики для майбутніх техніків-лаборантів є лабораторії хімічних та фармацевтичних підприємств, науково-дослідних інститутів, хімічні лабораторії санітарно-епідеміологічних станцій, які мають потужну матеріально-технічну базу, сучасне обладнання.

Виконуючи програму виробничої практики, студенти тимчасово стають членами колективу лабораторій і набувають професійних навичок під керівництвом досвідчених хіміків.

Так, наприклад, студенти-практиканти брали участь:

- в атестації фармакопейних стандартних зразків (визначали кількісний вміст основної речовини методом потенціометричного титрування, проводили ідентифікацію субстанцій методом інфрачервоної спектроскопії, визначали вміст вологи за методом К. Фішера); проводили контроль якості фармацевтичних субстанцій (*ДП «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів»*);
- в одержанні сорбційних матеріалів; приготуванні стандартних розчинів; визначенні сорбційних властивостей дослідних твердих речовин екстрагентів; побудові ізотерм адсорбції і в обробці одержаних результатів (*ДНУ НТК «Інститут монокристалів» НАН України*).
- у виконанні аналізів з контролю якості лікарських засобів за такими фармако-технологічними показниками, як розкладання таблеток та капсул; розчинення; стиранність таблеток; стійкість таблеток до роздавлювання; проведенні пробопідготовки для виконання аналізів лікарських засобів методом ВЕРХ; результати аналізів оброблялись з використанням методів математичної статистики. (*ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» та ПАТ «Хімфармзавод «Червона зірка»*).

Під час практики студенти закріпили набуті теоретичні знання та практичні навички з спектрофотометричного, рентгенфлуоресцентного, атомно-емісійного спектрального аналізу (атомно-емісійна спектроскопія та атомно-абсорбційна спектроскопія), вольтамперометрії, потенціометрії; ознайомились з основами методів високоефективної рідинної хроматографії, ядерно-магнітного резонансу (ЯМР). Оволоділи навичками роботи на сучасніших лабораторних приладах: аналітичних терезах («SARTORIUS»); спектрофотометрі Фур'є («Avatar» 360FT – IR), титраторі за методом К. Фішера (720 KFS «Metrohm»), рефрактометрі ИРФ 22 тощо.

В коледжі вже стало доброю традицією щорічно проводити практичну конференцію за підсумками виробничої практики спеціальності «Аналітичний контроль якості хімічних лікарських сполук» «Роль хіміко-аналітичного контролю у фармацевтичному виробництві», на якій присутні і студенти молодших курсів. Під керівництвом викладачів випускної комісії спеціальних хімічних дисциплін студенти-практиканти готують доповіді, презентації, розповідають про свої враження, досягнення, проблеми, що виникли під час проходження практики. Запрошені на конференцію гості - керівники баз практик - дають оцінку практикантам з точки зору ступеня готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності, надають поради викладачам.

Не зважаючи на те, що студентам молодших курсів не всі професійні терміни та поняття зрозумілі, вони із зацікавленістю отримують інформацію в цілому щодо професійних завдань техника-лаборанта, про місця їх роботи, задають питання, які їх турбують. Така відверта розмова та доброзичлива атмосфера на конференції є доброю мотивацією для їх подальшого навчання та професійного становлення.

Таким чином можна сказати, що виробнича практика є одним з найважливіших етапів підготовки фахівця для всіх учасників освітнього процесу:

- для випускників – це фактично перехід від студента до фахівця, коли приходить розуміння того, що можна дійсно використовувати свої знання та вміння в практичній майбутній діяльності;
- для викладачів випускної комісії – тісна співпраця з хіміками-практиками, їх поради та рекомендації дають можливість корегувати навчальну підготовку студентів, тобто реагувати на сучасні потреби ринку праці;
- для студентів першого та другого курсів стають яснішими функції техніків-лаборантів, їх місце та роль у контролі якості продукції; стає зрозумілішим, що треба вчити й, головне, для чого, а це є доброю мотивацією для подальшого навчання.